

PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 3 W OLSZTYNIE

**RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ
W ROKU SZKOLNYM
2016/2017**

**Obszar ewaluacji:
Efekty realizacji innowacji
„Kurs na sukces: odpowiedzialność - samodzielność -współpraca”**

Ewaluację prowadził zespół:
Marta Ciszynska
Ewelina Grześkiewicz
Aldona Połujańska

Olsztyn 2017

Spis treści

- I. Wstęp
- II. Zakres ewaluacji
- III. Organizacja i przebieg
- IV. Podsumowanie wyników badań
- V. Wnioski i rekomendacje
- VI. Załączniki: ankieta do nauczycieli, ankieta do rodziców

I. Wstęp

„Nie rób za mnie nic, co potrafię zrobić sam”

W roku szkolnym 2014/2015 rozpoczęliśmy wdrażanie w pracy dydaktyczno-wychowawczej innowacji pedagogicznej „Kurs na sukces-samodzielność, odpowiedzialność i współpraca. Wdrażanie innowacji było zgodne z założeniami Helen Parkhurst, które stanowi swoistą „receptę” na ukształtowanie prawidłowej postawy dzieci wobec siebie, ludzi i świata. Działania nowatorskie skupiały się wokół wykorzystania elementów pedagogiki planu daltońskiego.

Głównymi założeniami podjętej innowacji pedagogicznej jest samodzielność wychowanków, współpraca i odpowiedzialność, a także umożliwianie dziecku nauki we własnym rytmie, poprzez dostosowanie tempa nauki do faktycznych możliwości dziecka.

Działania podejmowane przez przedszkole są odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby i możliwości dzieci, wsparciem dla efektywności oddziaływań wychowawczo-dydaktycznych.

II. Zakres ewaluacji

W roku szkolnym 2016/2017 zaplanowano i przeprowadzono ewaluację wewnętrzną, której celem było pozyskanie informacji o przebiegu, wdrażaniu i skuteczności podejmowanych działań innowacji prowadzonej w latach 2014/2017.

Realizacja innowacji odbywała się zgodnie z aktami prawnymi, we wszystkich grupach wiekowych, w ramach podstawy programowej i programu przedszkolnego E. Tokarskiej i J. Kopały „Zanim będę uczniem”, poszerzając ją o treści zawarte w innowacji.

Metoda oparta na edukacji daltońskiej była atrakcyjna i zgodna z potrzebami dzieci.

W związku z tym sformułowano następujące problemy badawcze:

1. W jaki sposób realizuje się innowację pedagogiczną dotyczącą koncepcji pedagogiki planu daltońskiego opartej na trzech głównych zasadach: nauka wolności, samodzielności, współpracy?
2. Jaka jest wiedza dzieci, rodziców i nauczycieli na temat tej innowacji?
3. Czy i w jakim stopniu metoda ta stymuluje rozwój odpowiedzialności, samodzielności i współpracy u dzieci w wieku przedszkolnym?

III. Organizacja i przebieg ewaluacji.

W oparciu o główne problemy badawcze opracowano pytania kluczowe i kryteria ich oceny.

Główne problemy badawcze i kryteria ich oceny.

Problemy (pytania) badawcze:

1. W jaki sposób przebiegała realizacja innowacji?

Kryteria ocen:

- . formy realizacji

2. Jak przebiegał proces wdrażania innowacji metodą plany daltońskiego?

Kryteria ocen:

- . rozwiązania praktyczne

2. Jaka jest wiedza rodziców i nauczycieli na temat innowacji?

Kryteria ocen:

- . spostrzeżenia rodziców
- . odczucia nauczycieli dotyczące pracy samodzielnej dzieci, wypełniania obowiązków i współpracy

3. Czy i w jakim stopniu metoda ta stymuluje rozwój odpowiedzialności, samodzielności i współpracy dzieci w wieku przedszkolnym?

Kryteria ocen:

- . poziom uzyskanych umiejętności przez dzieci
- . skuteczność metody

4. Uszczegółowienie pytań badawczych

4.1 Jakie formy realizacji wdrożono podczas realizacji innowacji pedagogicznej?

4.2 W jaki sposób dokumentowano przebieg innowacji?

4.3 Jakie rozwiązania praktyczne stosowali nauczyciele podczas realizacji innowacji?

4.4 Jakie pomoce zostały zakupione lub wykonane samodzielnie?

4.5 W jaki sposób rodzice zostali zapoznani z prowadzoną innowacją w przedszkolu?

4.6 Czy rodzice pozytywnie oceniają działania przedszkola?

4.7 Czy według rodziców dzieci wykonują więcej różnorodnych działań niż w nauczaniu tradycyjnym?

4.8 Jakie są efekty pracy wynikające z innowacji?

4.9 Czy metoda była skuteczna?

W procesie dokonywania ewaluacji wykorzystano metody zbierania danych:

- . kwestionariusz ankiety
- . analiza dokumentów

IV. Prezentacja wyników ewaluacji

4.1. Z analizy dokumentów (plany pracy dydaktyczno-wychowawczej, sprawozdania z realizacji planu rocznego, zapisy w dzienniku, ankieta dla nauczycieli) przedszkola wynika, że przedszkole podjęło następujące formy wdrażania innowacji pedagogicznej.

1. Realizowanie innowacji pedagogicznej, wpisanej do Rejestru Innowacji i Eksperymentów Kuratorium Oświaty w Olsztynie-r I.144/14 pod nazwą: „ Kurs na sukces: odpowiedzialność-samodzielność-współpraca”

2. Zapoznanie rodziców z koncepcją i realizacją planu daltońskiego podczas zebrań z rodzicami

3. Aranżacja sal we wszystkich grupach wiekowych - przygotowanie wizualizacji

4. Realizacja elementów edukacji planu daltońskiego odbywała się we wszystkich grupach wiekowych. W grupie dzieci młodszych występowały tylko niektóre z jej elementów zgodnie z

ogólnymi predyspozycjami dzieci. W grupach dzieci 5-6 letnich występowało wiele dostępnych, wynikających z założeń planu daltońskiego elementów wizualizacji.

5. W ramach prowadzonej innowacji nauczycielki nawiązały współpracę z Przedszkolem Miejskim nr 10 w Olsztynie, gdzie miały możliwość obejrzenia aranżacji i wizualizacji w salach oraz zapoznanie ze sposobem prowadzenia zajęć

6. Przedstawienie i omówienie prezentacji komputerowej, przeznaczonej dla Rady Pedagogicznej, dotyczącej wykorzystania koncepcji oraz ustalenie kroków wdrażania w pracy dydaktyczno wychowawczej wyżej wymienionej koncepcji. (dyr. przedszkola i nauczycielka T. Jeżewska)

7. Zapoznanie się z literaturą fachową „Pedagogika planu daltońskiego” R. Roehner, H. Wenke, R. Röhner „Pedagogika daltońska wzorowym narzędziem dla współczesnej edukacji”- Bliżej przedszkola XI 2011, J. Kurek, K. Dryjas „Pedagogika daltońska w polskich przedszkolach”- Wychowanie w przedszkolu nr.5/ 2011

8. Systematyczne wyszukiwanie aktualności dotyczących planu daltońskiego w Internecie na stronie www.dalton.org.pl oraz czytelnictwa w ramach samokształcenia nauczycieli

9. Każda grupa posiada niezbędne pomoce dydaktyczne do realizacji innowacji (w większości są to pomoce wykonane przez nauczycielki).

10. Według opinii dyrektora przedszkola i nauczycielek przedszkole zostało wyposażone w pomoce dydaktyczne i zapewniało warunki do realizacji innowacji pedagogicznej.

11. Zamieszczanie informacji na temat realizacji innowacji na stronie internetowej przedszkola oraz na tablicach dla rodziców

12. Wszystkie nauczycielki modyfikowały założenia innowacji zależnie od grupy wiekowej, możliwości dzieci i warunków, w jakich pracują.

4.2 Analiza ankiet do nauczycieli odnośnie wdrażania innowacji przez nauczycieli.

Ankiety wypełniło 5 nauczycielek - celem ankiety, która zawierała pytania było zebranie informacji na temat wdrażania innowacji pedagogicznej „Kurs na sukces- samodzielność, odpowiedzialność, współpraca.

Pytanie 1.

Które z wymienionych zasad planu daltońskiego realizowała Pani w pracy z dziećmi w przedszkolu?

Jak wynika z udzielonych odpowiedzi wdrażanie planu daltońskiego oparte było na trzech fundamentalnych zasadach; nauce samodzielności, odpowiedzialności i współpracy, które realizowane były w codziennej pracy z dzieckiem. Nauczycielki pracujące w grupie dzieci najmłodszych główną uwagę skupiły na nauce samodzielności.

Pytanie 2

Jakie rozwiązania praktyczne zastosowała Pani w pracy dydaktyczno-wychowawczej podczas wdrażania innowacji pedagogicznej?

Wszystkie nauczycielki zgodnie stwierdziły, że zgodnie z założeniami innowacji ogromną rolę w procesie nauczania stanowi wizualizacja procesu edukacyjnego np:

- .kolorowe dni tygodnia takie same we wszystkich grupach
- . plan dnia w przedszkolu pod hasłem „Mój dzień w przedszkolu”
- .tablica z zadaniami dla dzieci – grupa I i II
- . kalendarz pogody
- .tablica obecności dzieci w przedszkolu
- .tablica dyżurów
- .sygnalizatory organizacyjne
- .kalendarz urodzin dzieci
- . praca w parach, grupach

We wszystkich grupach zostały opracowane kolorowe instrukcje wcześniej ustalonego porządku; np. na półkach, w kącikach, podczas ubierania się i rozbierania się, składanie stroju gimnastycznego itp

J

ak wynika z odpowiedzi dzieci miały pełną dowolność w wyborze kolejności zadań oraz czasu na ich wykonanie. Nauczycielki wydzieliły również miejsce w salach do działań tematycznych oraz zadbały o organizację przestrzeni.

Pytanie 3

Czy wprowadzone zmiany w sposobie prowadzenia zajęć przyczyniły się do większej samodzielności dzieci?

Wszystkie nauczycielki zgodnie stwierdziły, że wprowadzone zmiany w sposobie prowadzenia zajęć przyczyniły się do rozwoju samodzielności dzieci we wszystkich grupach wiekowych; dzieci same rozwiązują problemy, same wykonują zadania np. pełnią dyżury, samodzielnie nakrywają i sprzątają ze stołu po posiłkach, komponują samodzielnie kanapki z produktów przygotowywanych przez panie kucharki, przygotowują proste potrawy. Wizualizacja procesu oparta na tablicach, na których przy pomocy kolorów lub piktogramów oznacza się między innymi kolory dnia tygodnia, rozkład zajęć w przedszkolu, wykonanie poszczególnych zadań, organizacja pracy zespołowej pozwala dzieciom samodzielnie planować i monitorować efekty pracy (dzieci starsze). Jak wynika z odpowiedzi nauczycielek możliwości dzieci związane z samodzielnym wykorzystaniem tablic wzrastają z wiekiem, im dziecko młodsze, tym wsparcie nauczyciela w sprawnym posługiwaniu się tablicą jest większe. We wszystkich grupach wiekowych są zegary, które są wykorzystywane przy różnych okazjach (zabawa, sprzątanie, posiłki, rozpoczynanie i kończenie zajęć itp.) Zegary wykorzystywane są w grupach dzieci starszych. Dzieci obserwując wskazówki same widzą upływający czas i wiedzą, że pora kończyć dany rodzaj aktywności. Pomaga to w sprawnej organizacji i samodzielnym gospodarowaniu wyznaczonym czasem.

W każdej grupie funkcjonują również sygnalizatory organizujące czas i rodzaj pracy przedszkolnej; np. kolor czerwony oznacza pracę samodzielną, kolor żółty praca w parach oraz korzystanie ze wzajemnej pomocy, kolor zielony – pomoc nauczyciela. Sygnalizatory te przyczyniają się do samodzielności dzieci, dzieci starają się samodzielnie wykonać zadanie, ale również uczą, kiedy i kogo można poprosić o pomoc.

Kolejnym elementem pozwalającym wdrażać dzieci do samodzielności są zadania tygodniowe - grupy starsze. W poniedziałek dzieci otrzymują zadania przygotowane w oparciu o aktualnie realizowaną tematykę. Na wykonanie zadania dziecko ma cały tydzień. Może je wykonać w wybranym dla siebie czasie lub zabawach realizowanych z całą grupą. Po zakończeniu zadania dziecko pokazuje efekt swojej pracy nauczycielce i zaznacza na tablicy zrealizowanie swojego zadania.

Pytanie 4

Czy prowadzone działania angażują dzieci do współpracy z innymi?

Prowadzone działania według opinii nauczycielek angażują dzieci do współpracy z innymi dziećmi. Za kluczowe nauczycielki uznały:

1. Ustalenie reguł działania i zasad obowiązujących w grupie, zamieszczanie stosownych informacji na tablicach zadań porządkowych np. dyżury, przydział odpowiedzialności za kąciki. W czasie pełnionych dyżurów dzieci wykazują się samodzielnością, odpowiedzialnością a także uczą się współpracy z innymi. Według opinii nauczycielek dyżury jednoczą nawet te dzieci, które rzadko bawią się ze sobą, natomiast w trakcie wspólnie wykonywanego zadania wspierają się i nie wchodzą ze sobą w konflikty.
2. Zamieszczanie informacji na tak zwanych tablicach współpracy np. zdjęcia dzieci współpracujących ze sobą w danym tygodniu - dzieci mogą się bawić z przyjaciółmi, ale muszą też nauczyć się bawić i pracować bez wykluczania kogokolwiek.
3. Wizualizacja procesów edukacyjnych, zaplanowana współpraca i współdziałanie dzieci podczas zajęć umożliwia wychowankom swobodę w zdobywaniu umiejętności i wiedzy.

4. Wzajemna współpraca pomiędzy dziećmi jest ważnym elementem pracy wychowawczo dydaktycznej. Nauczycielki starają się, aby w każdym tygodniu były zadania do wykonania w parach lub większych zespołach. Pary zmieniają się na zasadzie „każdy z każdym”, dzieci współpracują ze sobą w ciągu tygodnia w różnych sytuacjach, nie tylko zadaniowych. Wszystkie nauczycielki pozytywnie wypowiedziały się na temat wprowadzanych zmian motywujących dzieci do działania i odpowiedzialności za siebie i innych.

Pytanie 5

Czy wprowadzone zmiany motywują dzieci do działania i odpowiedzialności za wykonane zadanie?

Wszystkie działania wynikające z koncepcji planu daltońskiego motywują dzieci do działania i odpowiedzialności za wykonane zadania. Według oceny nauczycielek już najmłodszym dzieciom można dawać poczucie odpowiedzialności, które będą w stanie unieść, przydzielając im proste zadania porządkowe. Skutkiem tego działania jest zwiększenie zaangażowania dzieci w otaczające je środowisko. W każdej grupie funkcjonują tablice obecności dzieci. Po przyjsciu do przedszkola dzieci oznaczają swoją obecność na specjalnej tablicy. Uczą się w ten sposób obowiązkowości i systematyczności. W młodszej grupie dzieci zaznaczają obecność pod swoim zdjęciem, w starszych potrafią odnaleźć zapis swojego imienia i nazwiska. Ta czynność daje możliwość mimowolnego poznawania liter, identyfikacji z grupą, współodpowiedzialności za innych kolegów.

W planowaniu dnia w przedszkolu pomocne są plansze „Mój dzień w przedszkolu”, na których dzieci wraz z nauczycielką ustalają porządek dnia w przedszkolu. W grupach młodszych mają one postać kolorowych ilustracji, a w grupach starszych postać obrazkowo-wyrazową. To sprzyja poznawaniu stałego następstwa wydarzeń i nawet najmłodszym dzieciom orientować się w czasie. Jak wynika z opinii nauczycielek ten rodzaj wizualizacji budzi w dziecku poczucie odpowiedzialności za poszczególne elementy i zdarzenia w trakcie pobytu w przedszkolu. Poprzez nabywanie znajomości kolejnych kluczowych momentów dnia (według nauczycielek dzieci najmłodszych) redukuje się niepewność w nowym dla dziecka otoczeniu i sprawia, że dzieci czują się bezpiecznie wiedząc, co, po czym następuje. Tablice dyżurów motywują do odpowiedzialności za wykonane zadanie, samodzielna praca dobrze działa na motywację dzieci.

4.3 Analiza ankiet dla rodziców w celu dokonania analizy skuteczności działań związanych z realizowaną innowacją pedagogiczną.

Ankiety wypełniło 33 rodziców.

Pytanie 1.

Czy zostali Państwo zapoznani z tematyką i celowością podjętej innowacji?

Tak	Nie
33	-

Pytanie 2.

Jeśli tak, to w jakiej formie?

Na zebraniu ogólnym z rodzicami	21
Na zebraniu grupowym	5
Podczas rozmów indywidualnych z nauczycielką	5
Podczas spotkań warsztatowych	-
Inne; np. strona internetowa przedszkola	2

Jak wynika z uzyskanych odpowiedzi rodzice zostali zapoznani z założeniami i celowością wprowadzonej innowacji pedagogicznej w przedszkolu. Większość rodziców dowiedziało się o wprowadzonej innowacji pedagogicznej na zebraniu ogólnym z rodzicami, podczas zebrań grupowych, rozmów indywidualnych oraz za pośrednictwem strony internetowej przedszkola.

Pytanie 3

Czy akceptują Państwo wprowadzone nowe metody pracy z dzieckiem w przedszkolu?

Na pytanie to 30 rodziców odpowiedziało, że akceptuje wprowadzone zmiany, natomiast troje rodziców nie miało na ten temat zdania.

Pytanie 4

W jaki sposób nauczycielki uczą dzieci samodzielności? (rodzice mogli zaznaczyć kilka odpowiedzi)

Dzieci samodzielnie nakrywają do stołu	33
Dzieci sprzątaję po posiłkach, zajęciach i zabawach	33
Samodzielnie komponują kanapki	8
Przygotowują proste potrawy	12
Samodzielnie wykonują różne zadania- wizualizacja zadań; tablica zadań, tablica dyżurów	24
Same zaznaczają na tablicy swoją obecność w przedszkolu – wizualizacja; tablica obecności	33

Według opinii rodziców dzieci są zachęcane do samodzielności poprzez różnego rodzaju działania. Rodzice znają stosowane w przedszkolu metodę wizualizacji zadań przydzielonych dzieciom samodzielnie do wykonania (tablica obecności, tablica dyżurów, tablice zadań) 100 procent rodziców wie, że dzieci samodzielnie nakrywają do stołu, sprzątaję po posiłkach i zabawach, oraz zaznaczają obecność na tablicy.

Pytanie 5

W jaki sposób nauczyciele uczą dzieci współpracy? (rodzice zaznaczyli kilka odpowiedzi)

Współpraca w parach- tablica „Pracujemy w parach”	18
Współpraca w zespołach- tablica współpracy	22
Inne; pomaganie młodszym dzieciom, pomaganie nauczycielce np. „Prawa ręka nauczyciela”	30

Rodzice zaznaczyli więcej niż jedną odpowiedź.

Jak wynika z powyższych odpowiedzi rodzice dostrzegają działania nauczycielek dotyczące pracy samodzielnej dzieci, wypełniania obowiązków i współpracy z innymi dziećmi.

Pytanie 6

W jaki sposób nauczyciele zachęcają dzieci do odpowiedzialności? (rodzice zaznaczyli kilka odpowiedzi)

Uczą dzieci planować różne czynności?	21
Uczą odpowiedzialności za siebie i innych	20
Uczą odpowiedzialności poprzez powierzanie różnych zadań do wykonania	18
Inne, np.	1

Większość rodziców uważa, że nauczyciele zachęcają dzieci do planowania różnych czynności, odpowiedzialności poprzez powierzanie im różnorodnych zadań do wykonania, odpowiedzialności za siebie i innych. 1 rodzic stwierdził, że ma za mało informacji na ten temat.

Pytanie 7

Czy według Państwa dzieci mają swobodę w podejmowaniu działań?

Tak	30
Nie	0
Nie mam zdania	3

Na pytanie czy dzieci mają swobodę w podejmowaniu działań rodzice odpowiedzieli twierdząco, 3 rodziców nie miało zdania na ten temat

Pytanie 8

Czy w opinii Państwa wprowadzone metody pracy z dziećmi powinny być kontynuowane?

Tak	27
Nie	3
Inne/jakie?	3

Rodzice pozytywnie oceniają zmiany w sposobie prowadzenia zajęć. Większość rodziców deklaruje, że wprowadzona koncepcja według planu daltońskiego powinna być kontynuowana. 3 rodziców nie popiera dalszego kontynuowania działań tą metodą, 3 rodziców dostrzega wady tej metody, dlatego, że szkoła pracuje na metodach tradycyjnych i przedszkole powinno się dostosować do wymagań szkoły, przedszkole nie posiada warunków, za dużo jest dzieci w grupach.

4.4

Jak wynika z analizy ankiet nauczyciele pozytywnie ocenili proces wdrażania i przebieg innowacji wskazując korzyści i efekty podejmowanych działań. Jako najważniejsze nauczycielki wymieniły:

Dziecko:

- .dzieci potrafią zrobić więcej, niż im się powierza
- . dzieci wiedzą, że nie z każdym muszą się przyjaźnić, ale z każdym muszą potrafić współpracować
- .integracja zachodzi w obrębie całej grupy, nie tylko w gronie najbliższych kolegów (podczas pracy w parach, zespołach pracuje każdy z każdym, uczą się empatii, koleżeństwa, umiejętności współpracy)
- .samodzielnie rozwiązują problemy, w przypadku nie rozwiązania problemu potrafią szukać pomocy u kolegów lub osoby dorosłej
- .współdziałając w zespole dziecko czuje się zobowiązane do wykonania powierzonych mu zadań
- . przedszkolaki wyrabiają sobie umiejętność planowania czasu oraz poczucie odpowiedzialności, dokładność i systematyczność
- .potrafią pracować z instrukcją
- .dzieci zdobyte umiejętności przenoszą na grunt domowy, co zmusza rodziców do podjęcia większej współpracy z rodzicami
- .dzieci są zadowolone z takiej organizacji pracy
- .są odpowiedzialne za podjęte decyzje i wykonane obowiązki
- .planowanie pracy, zadań dla dzieci, powierzanie dzieciom obowiązków oraz zadań daje możliwości wywiązania się z nich oraz kształtuje wewnętrzną motywację oraz wpływa na poczucie autonomii.
- .są zmotywowane do pracy, czują się odpowiedzialne za własne działanie
- . potrafią się uczyć
- .stają się odpowiedzialne, samodzielne, umiejące współpracować z innymi, nawzajem motywują się do indywidualnej pracy, a przy tym nabywają kolejnych umiejętności nie tylko poznawczych, ale także uczą się współpracować ze sobą, pomagając sobie nawzajem
- .nabywają komunikacji niezbędnej do współpracy
- . uczą się dbania o dobrą atmosferę w grupie m.in. podczas zabawy, pracy w parach, grupach, pełnienia dyżurów, wyboru zadań, kolejności, terminu i sposobu wykonania (mniej jest konfliktów)

Korzyści dla nauczycieli

- .nauczyciele nie robią tego, co dzieci potrafią zrobić same
- . mają więcej czasu dla dzieci, które pomocy potrzebują
- .doskonali swój warsztat pracy
- .rodzice włączają się do współpracy z nauczycielami i przedszkolem, co ułatwia pracę

Korzyści dla rodziców

- .wspomagają swoje dziecko w drodze do dorosłości
- .znają założenia wychowania i kształcenia według koncepcji planu daltońskiego
- .przenoszą niektóre rozwiązania na grunt domowy

V. Wnioski i rekomendacje

Wnioski:

1. Przedszkole stosuje rozwiązania organizacyjne wpływające na osiągnięcie przez dziecko samodzielności, odpowiedzialności i współpracy.
2. Przedszkole organizuje otoczenie dziecka, które inspiruje dzieci do twórczego działania i wykonywania zadań.
3. Nauczyciele świadomie planują i organizują proces wychowawczo-dydaktyczny, motywując dzieci do rozwoju swoich umiejętności, samodzielności, współpracy i odpowiedzialności.
4. Przedszkole przygotowuje dzieci do samodzielnej pracy w szkole.

Rekomendacje

W dalszym ciągu stosować rozwiązania organizacyjne w pracy wychowawczo-dydaktycznej bazując na dotychczasowych osiągnięciach i doświadczeniach zdobytych podczas realizacji innowacji pedagogicznej „Kurs na sukces - samodzielność, współpraca, odpowiedzialność”.